

Yangın, yersarsıntısı, seylâp veya heyelân sebebiyle mahkeme ve adliye dairelerinde ziyaa uğrayan dosyalar hakkında yapılacak muamelelere dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 21 . VII . 1943 - Sayı: 5461)

No.
4473

Kabul tarihi
16 . VII . 1943

Umumî hükümler

BİRİNCİ MADDE — Yangın, yersarsıntısı, seylâp veya heyelan sebebiyle mahkeme ve adliye dairelerinde ziyaa uğrayan dosyaların yenilenmesi bu kanun hükümleri dairesinde yapılır.

İKİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılan hallerde bu kanunun tatbik edilebilmesi Adliye vekâletinin kararına bağlıdır. Karar Resmî gazete ve ayrıca mahallinde mutad vasıtalarla neşir ve ilân olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Yenileme muamelesi:

- A) Taraflardan birinin;
 - B) Dâvaya dahil olanın;
 - C) İhbar üzerine davaya iltihak etmiş olanın;
 - D) İcrada takip talebi yapanın;
 - E) Cezada şahsi şikâyetle bulunan veya müdahil olanın;
 - F) Veya bunların yerine kaim olanların;
- talebiyle yapılır.

BİRİNCİ FASIL

Hukuk ve ticaret dosyaları

DÖRDÜNCÜ MADDE — Yenileme talepleri işe bakmış olan mahkeme tarafından tetkik olunur. Lüzumuna göre bu vazife Adliye vekâletince hâkim sınıfından ayrılacak kimselerden mahallinde teşkil edilecek bürolara veya mevcut mahkemelerden birine tevdi olunabilir.

BEŞİNCİ MADDE — Talep, imzalı bir beyanname ile yapılır.

Beyanname:

- A) Yenileme talebinde bulunanların ad ve soyadlarını, ikametgâhlarını ve vekillerinin ad ve soyadlarını ve ikametgâhlarını;
 - B) Dâvanın mevzuu;
 - C) Dâvanın ikame tarihini;
 - D) Dosya numarasını;
 - E) İbraz edilmiş olan vesikaların adedini, mahiyetini ve muhtevasını;
 - F) Tahkikat hâkimi huzurunda ve mahkemede ikame edilmiş olan diğer delilleri;
 - G) Âfet tarihine kadar ittihaz olunan kararları ve yapılan muameleleri;
 - H) Hüküm verilmişse tarih, mahiyet ve mucip sebeplerini;
- ihativa eder.

Beyannamedeki imzanın, sahibine ait olduğu hâkim veya büro âzasından biri

tarafından tasdik edilir. Beyannamede eksik kalmış noktalardan mümkün olanı ikmal ettirilir.

Beyanname sahibine bedava bir vesika verilir.

ALTINCI MADDE — Yenileme talepleri ikinci madde gereğince vâki neşir ve ilân tarihinden itibaren altı ay içinde yapılır. Bu müddet geçtikten sonra yapılacak müracaatlar umumî hükümlere tabidir.

YEDİNCİ MADDE — Beyannameyi verenin talebi üzerine alâkalılara davetiye gönderilir. Bu davetiyede davetin sebebi hulâsaten dercedilir ve yenileme muamelesi için tâyin olunan gün ve saatte gelmesi lüzumu bildirilir. Gelmediği takdirde kendisine ikinci bir davetiye gönderilir ve bunda, yine gelmediği surette gıyap kararı tebliğine lüzum olmaksızın yenileme muamelesinin gıyabında bitirileceği ihtar olunur. Ancak gelmiyen taraf veya vekilinin itirazı halinde makbul bir mazeret sebebiyle gelemediği sabit olursa yenileme muamelesine huzurunda devam olunur.

Aynı tarafın birden ziyade itiraz talebi kabul olunmaz.

SEKİZİNCİ MADDE — Yenileme talebi vukuunda zâvi olan dosyanın yenilenmesi için mahkeme veya büro icabeden tedbirleri alır.

DOKUZUNCU MADDE — Dâva, henüz lâyiha teatisi safhasında ise âfet tarihine kadar verilmiş lâyiha ve vesika suretleri taraflardan istenilerek dosyaya konulur ve mütaakıp muamelelerin ifası için dosya ait olduğu mahkemeye tevdi olunur. Yenileme mahkemece yapılmış ise umumî hükümler dairesinde muamele devam edilir.

ONUNCU MADDE — Dâva, tahkikat veya muhakeme safhasına intikal etmişse taraflardan âfet tarihine kadar teati olunan lâyihaların ve ibraz olunan vesikaların suretleri istenir. Gerek ibraz olunan vesikalar ve gerek âfet tarihine kadar cereyan eden muameleler ve ittihaz olunan kararlar üzerinde tarafların ifadeleri birleşirse keyfiyet zabıtla tesbit olunur ve taraflara imza ettirilerek ait olduğu mahkemeye verilir.

ON BİRİNCİ MADDE — Âfetten evvel ibraz edildiğinde veya muhtevasında ihtilâf edilen vesikaların ibraz edilmiş olduğuna dair her türlü delil ve karine tetkik edilir ve ibraz edilmiş olduğuna kanaat hâsıl olursa muhtevası hakkında şahit dinlenir. Bir vesikanın ibraz edilmiş iken mahkeme veya adliye binalarında zıya uğramış olduğu hakkında bu kanuna göre verilmiş olan karara itiraz olunamaz.

ON İKİNCİ MADDE — Dâvaya dair hüküm verilmiş olduğu hususunda tarafların ifadeleri birleşirse mahkeme veya büro hükmünün mahiyeti, delilleri, muhakeme safhaları, hüküm tarihi hakkında malûmat ve vesikaları ve ilâmın tebliğ edilip edilmediği hakkında tarafların beyanlarını toplayarak dosyayı mahkemeye verir.

İki tarafın birleşmesi kâfi olan hâdiselerde mahkeme buna müstenit hükmünü yenileme suretiyle yeniden ilâma bağlar. Bu ilâmda iddia ve müdafaa sebepleriyle hükmün istinat ettiği delil ve sebepler tekrar edilmek suretiyle yazılır.

Alâkalılar, hükmün müddeti içinde temyiz edilmeksizin katileştiğini birlikte ifade ve kabul ettikleri takdirde tanzim edilecek ilâmın altına hükmün katileştiği şerh ve tasdik olunur. İlâmın tebliğ edildiğini inkâr eden tarafa diğerinin talebiyle mahkeme veya büro yemin verir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Şahitler her halde dâvetiye ile çağırılır. Dâvet-namede şahitlerin dâvetiyeyi ve hüviyet cüzdanını veya hüviyetini ispat edebilecek bir vesikayı hâmil olarak gelmeleri lüzumu yazılır. Mahkeme veya büro şahitlerin hüviyetini, hüviyet cüzdanlarına veya vesikalara göre tâyin eder ve bu varakanın sureti alınıp dosyaya konur ve lüzum görürse şahit hakkında zâbitaca tahkikat yapılır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Âfet tarihinden önce verilmiş ve redde uğramamış olan bir keşif raporunun mevsuk bir sureti bulunur veya mündericatinde iki tarafın ifadeleri birleşirse muteberdir. Aksi takdirde mümkün oldukça yeniden keşif yapılır. Buna imkân görülemezse ehli-vukuf yeminle dinlenir.

Delillerin tesbitine, imza hakkında yapılan tahkikata ve muhasebe rüyetine müteallik olan raporlar hakkında da aynı hüküm tatbik olunur.

ON BEŞİNCİ MADDE — Âfet tarihinden önce karar verilmiş olan hacizden maada, ihtiyati tedbirler kanununun o mahalde tatbik sahasına girdiği tarihten bir ay müddetle ve yenileme için müracaat edilmiş ise yenileme muamelesi neticeleninceye kadar olduğu gibi kalır. Bu tedbirin uzatılması veya bu müddetten evvel kaldırılması mahkeme kararına bağlıdır.

ON ALTINCI MADDE — Yenilenecek salâhiyetli mahkemeye tevdi olunan davaların muhakemesi sırasında, bir hususun yenilenmediği anlaşılırsa ise el koyan mahkeme noksan kalan kısmı bu kanun hükümleri dairesinde yeniler.

ON YEDİNCİ MADDE — Adliye Harç tarifesi kanununun celse harçlarına müteallik 14 ncü maddesi hükmü, bu fasılda yazılı yenileme muamelelerinde de tatbik olunur.

İKİNCİ FASIL

İcra ve iflâs dosyaları

Birinci kısım

İcra dosyaları

ON SEKİZİNCİ MADDE — İcra dosyalarının yenileme muamelesi yazılı deliller ve vesikalar üzerine icra ve iflâs tetkik mercii vazifesini gören icra hâkimleri tarafından yapılır. Tetkik mercii icabında zayi olan delilleri tesbit için şahit de dinliyebilir.

ON DOKUZUNCU MADDE — İnfazı katileşmesine bağlı olmıyan bir ilâm hükmünün müddeti içinde temyiz edildiği, ancak dosyası birinci maddede yazılı sebeplerle zayi olduğundan dolayı Temyiz mahkemesine gönderilmediği ve henüz yenileme muamelesi yapıp intaç edilmediği takdirde alâkalının talebiyle ait olduğu mahkeme veya bürodan ilâmın müstenit olduğu dosyanın yenilenmekte olduğunu mübeyyin bedava bir vesika verilir. Bu vesikanın ibrazı halinde icra memuru ilâmın icrasını yenileme neticesine kadar geri bırakır.

Nafaka ilâmları bu hükümden müstesnadır.

YİRMİNCİ MADDE — Bir mal veya alacak üzerine ihtiyati haciz konmuş olduğu vesika ile sabit olupta borçlu talep ederse haciz koyana bu hususta mahke-

meye müracaatla davasını açmak ve haczin devamı hakkında bir karar istihsal etmek üzere icra memuru tarafından bir ay müddet verilir.

Mahkemeden bu bapta bir karar verilmeyen bu müddet geçtiği ve tetkik merci tarafından temdidi hakkında bir karar verilmediği takdirde haciz kendiliğinden kalkar.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — İcraî haciz mahkeme ilâmına veya bu mahiyet-
teki vesikaya veya itiraz müddetinin geçmesiyle katileşen takibe müsteniden konul-
muş ise, refine dair borçlu tarafından bir mahkeme kararı getirilmedikçe bu haciz
devam eder.

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Haciz dereceleri bir vesika ile tesbit edilemezse
haciz koyanlar aynı derecede sayılırlar.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — İcra dairesinde tutulan muhasebe, vezne, kasa,
hesabı cari, esas ve takip defterleri yenileme muamelesi için resmî vesika ve mu-
teber esaslardandır.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Eski dosyaların yenilenmesi için müracaat
şekli ve müddeti beşinci ve altıncı maddeler hükümlerine tabidir.

Müracaat vukuuna dair bedava bir vesika verilir.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Elinde haczedilmiş mal veya zimmetinde hacze-
dilmiş alacak bulunan hakikî ve hükmi şahıslar, ayrıca 35 nei madde mucibince
istenilmiş ise, bu kanunun mahallinde tatbikına başlandığı tarihten iki ay içinde
keyfiyeti ait olduğu icra dairesine yazı ile veya şifahen bildirmeğe mecburdur-
lar.

Bildirdiklerine dair kendilerine bedava bir vesika verilir.

Kanunun bu hükmüne riayet etmeyenler hakkında 35 nei madde hükmü tatbik
olunur.

İkinci kısım

İflâs dosyaları

YİRMİ ALTINCI MADDE — Yenileme muamelelerinde iflâs idaresi; tapu
daireleri, bankalar, ticaret odaları gibi alâkalı müesseselerle gazete ilânlarından
ve sair membalardan istifade eder ve bu husus için lüzumlu gördüğü bütün ted-
birleri alır.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Henüz katileşmemiş olan iflâs hükümlerini
mutazammın ilâmların yenilenmesi 12 nei madde hükmüne tabidir.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Tasdiki katileşmiş konkordatolara müteal-
lik muamelelerin dosyası konkordato komiseri veya iflâs idaresi tarafından, he-
nüz katileşmemiş olan konkordatolara müteallik hüküm, karar ve muameleler
hangi safhada kalmışsa o safhayı tetkika salâhiyetli makam tarafından yeni-
lenir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Evvelce yapılmış olan alacaklılar top-
lantısına ait zabıt ve vesikalar yenilenemediği takdirde alacaklılar yeniden top-
lanmağa dâvet olunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Gegen fasıllara ait müşterek hükümler

OTUZUNCU MADDE — Âfet tarihinden evvel ibraz edilmiş olup zâyi olduğu bu kanuna göre tesbit olunan ve resmî yahut tasdikli bulunmayan vesikalara taallük ettiği dâvalarda gerek vesikanın yazısı, tarih ve imzası ve gerek vesikanın muhtevî bulunduğu akit ve muamelenin vücudu hakkında mahkeme veya büro şahit dinleyebilir.

Mahkeme veya büro bu gibi şahitlerin kabul veya reddi hususunda, kendisine arzedilen diğer delil ve emarelere istinat suretiyle, geniş takdir hakkına maliktir.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Dosyaların yenilenmesi için müracaat olunacak vasıtalar şunlardır:

Taraflarca ibraz edilen veya bunlardan ve diğer şahıslardan ve mercilerden alınan varakalar ve senetler (Asıl veya suretler) ve delillerin tesbiti hakkındaki kayıtlar, hâkimin, kâtibin notları, sicillerdeki kayıtlar, keza hâkimin veya memur veya kâtibin hatırası, tahkikat veya muamelelerde hazır bulunmuş kimse-lerin ifadeleri, taraflar vekillerinin notları ve dosyaların yenilenmesine yarayacak sair malûmat.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Yenileme için vâkı olan müracaat üzerine son muamele tarihinden itibaren alâkalısı tarafından iş altı ay takip edilmezse yenileme hakkı sakıt olur ve umumî hükümler dairesinde muamele yapılır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Yenileme muamelesi sırasında kanunların ve hâkimlerle salâhiyetli memurların tâyin ettikleri müddetlerin âfet tarihinden önce katedilmiş olduğuna müteallik iddialar iki tarafın ifade birliği veya vesika ile sabit olmaz ve diğer nevi delil ve emareler kâfi kanaat vermezse müddetin kanun hükümlerine uygun surette muhafaza edilmiş olduğuna dair hâkim tarafından resen yemin ettirilebilir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Son günü âfet tarihine tesadüf eden yukarıdaki maddede yazılı müddetler bu kanunun mahallinde tatbikına başlandığı tarihten itibaren bir ay uzatılır.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Bir işe ait vesika kimin elinde ise o kimse yenilemeyi yapan merciin emriyle bu vesikayı vermeğe mecburdur. Bu makamlarca vesika asıllarının ahkonulmasına lüzum görülmezse suretleri alınarak aslı iade edilir. Asılları ahkonulan vesikaların suretleri bedava tasdik olunur. Mahkeme veya büro veya tetkik mercii tetkik ettiği maddeye müteallik olarak hakikî ve hükmi her şahıstan lüzum gördüğü her suali sorabilir. Bu suallere doğru olarak ve tâyin edilen müddette cevap vermek mecburidir. Bu müddet beş günden aşağı ve yirmi beş günden yukarı olamaz.

Yukarıda zikredilen makamlardan verilen emri mazereti olmaksızın yerine getirmiyen şahıs hakkında mahkeme, büro veya tetkik mercii tarafından ve muameleyi isteyen komiser İera ve iflâs daire ve memuru ise tetkik mercii tarafından on liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunup tefhim veya tebliğ olunur. Yeniden tâyin edilen müddet içinde vesika veya cevabı vermekten imtina edenlerle hakikate muhalif beyanda bulunanlar hakkında zikredilen makamlardan verilecek müzekkereler üzerine Sulh ceza mahkemelerince duruşma yapılarak 50 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası veya bir haftadan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu maddede yazılı suçlar bir avukat tarafından yapılmışsa doğrudan doğruya veya yukarıda zikri geçen makamlardan verilecek müzakkere üzerine hakkında baro tarafından ayrıca disiplin cezası dahi tâyin olunur.

Baro, disiplin cezası tâyini hususunda mahkemece verilecek beraat kararıyla mukayyet değildir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ceza dosyaları

OTUZ ALTINCI MADDE — Mevkuf olan ve olmıyan suçlulara ait olup ilk tahkikat safhasına girmemiş veya ilk tahkikata tabi tutulmasına kanunen lüzum bulunmamış olan işlere müteallik hazırlık tahkikatı umumî hükümler dairesinde yenilenir.

Şikâyete bağlı işlerde dâvacıların verecekleri şikâyetname üzerine yeniden amme dâvası açılır. Yenileme işinde zabıta kayıt ve dosyalarından ve suçtan zarar görenlerin şikâyet ve beyanlarından istifade olunur.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — İlk tahkikat safhasındaki dâvalardan mevcut evraka göre tahkikatın devamına imkân olmıyan işler hakkında 36 nci madde dairesinde hazırlık tahkikatı tekrar yapılır.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Son tahkikat veya amme dâvası açılarak mahkemeye intikal etmiş olan işlere müteallik dosyaların noksanı mahkemece ikmal edilir.

Dosya yok ise veya mevcudu duruşma yapılmasına imkân vermiyecek derecede işe yukarıki maddelere göre hazırlık tahkikatı ve ilk tahkikat yeniden yapılır.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Mahkemece hüküm verilmiş olanlardan:

A) Hüküm gıyabında verilip ilâmı tebliğ edilmemiş olanlar hakkında;

B) Bu suretle hüküm verilipte ilâmı tebliğ edilmiş ise eski hale getirme talebi vukuunda dosya mevcuduna göre;

C) Hüküm vicahlarında verilipte katileşmiş bulunduğu halde ilâmın müddei-umuniliğe verilmemiş olanlar hakkında;

38 nci madde hükmü tatbik olunur.

KIRKINCI MADDE — Hakkında hüküm hulâsası verilmiş olan suçlara ait hüküm, katileşince bu hulâsalar ilâm mahiyetinde telâkki edilerek infaz olunur.

Kanun yoluna gidildiği suçlu tarafından beyan edilirse bu gibiler hakkında (38) nci madde hükmü dairesinde muamele yapılır.

Bu takdirde hükmolunan ceza miktarı bir seneden aşağı hapsi istilzam ediyorsa mahkeme tahliye kararı verebilir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Yenileme sırasında o işe dair eski dosya ele geçerse yenileme muamelesi durur. Yenileme işi hükümle neticelendikten sonra hükmü havi eski dosya bulunursa mahkûmun lehindeki hüküm infaz olunur.

KIRK İKİNCİ MADDE — Yenileme muameleleri için istenilen vesikaları vermekten ve bildiklerini söylemekten çekinenler hakkında (35) nci maddedeki ceza hükümleri, (39) ncu maddedeki halde mahkemece ve hazırlık ve ilk tahkikata ait işlerde müddeiumumilerin talebi üzerine Sullı ceza mahkemelerince tatbik olunur.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Takip mürruruzamaniyle umumî ve hususi kanunlarda şikâyet ve şahsi dâva için muayyen olan mürruruzaman müddetleri ve diğer kanuni müddet ve mehiller bu kanunun mahallinde tatbikına başlandığı tarihten itibaren bir ay işlemez.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ceza işlerine müteallik hükümleri askerlik adliyesine de şâmildir.

Bu takdirde Adliye vekâletine verilen salâhiyetler Millî Müdafaa vekâletine; Müddeiumumlere ait vazife ve salâhiyetler adlî âmirlere;

Hâkim ve mahkemelere ait vazife ve salâhiyetler de askerî mahkemelere ait olur.

BEŞİNCİ FASIL

Son hükümler

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunda tarif edilen yenileme muamelesi, mahkeme ve adliye binaları içinde iken birinci maddede yazılı hâdiselerden dolayı zâ'i olmuş veya okunamıyacak dereceye gelmiş olan bütün evraka şâmildir.

KIRK ALTINCI MADDE — Yenileme işine müteallik biçümle evrak, kayıtlar ve bunların suretleri ve bu husustaki muameleler her nevi rüsum ve harçtan muaftır. Yenileme büroları veya mahkemeler tarafından verilecek vesikalârın ibrazı üzerine noterler de, suretlerini çıkaracakları evrak için yazı ücretinden başka hiç bir resim ve harç ve ücret istiyemezler.

Tebliğ ücreti ve yenilemenin istilzam ettiği diğer masraflar mahkeme masraflarına dahil edilmek üzere yenileme istiyenden alınır.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17 Temmuz 1943

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	17 . VII . 1943 ve 1/62
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	17 . VII . 1943 ve 4/690
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 2 2 4 99,138:143